

Datum: 12 mars 2025

Katastrofmedicinskt centrum för djur slösar skattemedel – Satsa på växtbaserad krisberedskap istället

Den ideella tankesmedjan Hållbart Matsystem riktar kraftfull kritik mot det nya projektet [Katastrofmedicinskt centrum för djur](#), ett initiativ från Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Tankesmedjan anser att projektet, som syftar till att trygga animalieproduktionen under kriser och krig, är en felriktad investering.

Hållbart Matsystem menar att i kristider har vi inte råd att äta kött. Att upprätthålla en hög köttkonsumtion är både kostsamt, ineffektivt och undergräver vår självförsörjningsförmåga. I dag går [82 procent](#) av EU:s jordbruksstöd till animalieproduktion, trots att den står för [84 procent](#) av växthusgasutsläppen från EU:s livsmedelsproduktion – en orimlig användning av skattemedel när Sverige behöver rusta sig för potentiella kriser.

Växtbaserad produktion är betydligt mer [resurseffektiv](#): spannmål, baljväxter och grönsaker kräver mindre mark, vatten och energi, och enligt RISE är utsläppen från svenskt nötkött [70 gånger](#) större än från bönor. Animalieproduktion är dessutom sårbar på grund av sitt beroende av importerat kraftfoder, medan växtbaserade råvaror är enklare att lagra och transportera. Det är också mer resurseffektivt att äta spannmål och baljväxter direkt i stället för att låta dem gå via djur.

Linda Lindström och Jonas Norberg, talespersoner för Hållbart Matsystem, betonar att detta projekt inte löser de verkliga problemen:

"Att investera skattemedel i ett katastrofmedicinskt centrum för djur är att slänga pengar i sjön. Animalieproduktionen är både dyr, ineffektiv och skapar allvarliga sårbarheter i vår livsmedelsförsörjning."
– Linda Lindström

Enligt Hållbart Matsystem kräver verklig krisberedskap satsningar på växtbaserade alternativ, som är [betydligt mindre resurskrävande](#) och mer robusta under extrema förhållanden.

"Vi måste tänka långsiktigt och inse att växtbaserad livsmedelsproduktion är nyckeln till en hållbar och stabil matberedskap. Animalieindustrin ökar vår sårbarhet vid kriser eftersom den är enormt ineffektiv."
– Jonas Norberg

Konkreta förslag för omställning

Hållbart Matsystem föreslår en omedelbar omställning genom införande av en [matskatteväxling](#): maxmoms på animaliska produkter och nollmoms på baljväxter, fullkorn, frukt och grönsaker. Detta skapar marknadsförutsättningar för lantbrukare att övergå till hållbar, växtbaserad matproduktion.

"Att diskutera hur vi bäst genomför massflytt och nödslakt av djur är ett bevis på att vi valt fel väg från början. Vi behöver istället bygga en livsmedelsproduktion som tål framtidens utmaningar, inte förvärrar dem."
– Linda Lindström

Linda Lindström och Jonas Norberg uppmanar därför regeringen att ändra riktning och omgående satsa på hållbara livsmedelsalternativ:

"Krisberedskap handlar om att bygga hållbara system från grunden, inte att lägga resurser på att lappa och laga ett bristfälligt system. Växtbaserad matproduktion är en tydlig och framtidssäker väg framåt."
– Jonas Norberg